

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ МАРІУПОЛЬСЬКИЙ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЇ ТА МАСОВИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

До захисту допустити:

Завідувач кафедри

Іванова Т.В

(підпис)

(ПІБ завідувача кафедри)

«_____» _____ 2025р.

**«ТЕЛЕВІЗІЙНИЙ СЮЖЕТ НА СОЦІАЛЬНО ЗНАЧУЩУ ТЕМУ:
СТВОРЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО КОНТЕНТУ ПРО УКРАЇНСЬКИХ
ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ ДО НІМЕЧЧИНИ»**

Кваліфікаційна робота здобувача
вищої освіти першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти
освітньо-професійної програми
«Журналістика та соціальна
комунікація»

(назва освітньо-професійної програми)

Любарської Ірини Віталіївни

(прізвище, ім'я, по батькові здобувача вищої освіти)

Науковий керівник:

Безчотнікова С.В., д.ф.н., професор

(прізвище, ініціали, науковий ступінь, вчене звання)

Рецензент:

Куликов Андрій Вікторович

Голова Комісії з журналістської етики

України, ведучий ГО «Громадське радіо»

(прізвище, ініціали, науковий ступінь, вчене звання, місце роботи)

Кваліфікаційна робота захищена

з оцінкою _____

Секретар ЕК _____

«_____» _____ 2025р.

Київ – 2025

**МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЇ ТА МАСОВИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

Рівень вищої освіти Бакалавр

Шифр та назва спеціальності 061 Журналістика

Освітньо-професійна програма Журналістика та соціальна комунікація

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри д.п.н., професор,
(науковий ступінь, вчене звання)

Іванова Т.В

(підпис)

(ПІБ завідувача кафедри)

« » 2025р.

ПЛАН ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Любарської Ірини Віталіївни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Телевізійний сюжет на соціально значущу тему: створення ефективного контенту про українських переселенців до Німеччини

Керівник роботи Безчотнікова С.В., д.ф.н., професор

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом Маріупольського державного університету від «27» грудня 2024 р. №2

2. Строк подання здобувачем роботи 05.06.2025

3. Вихідні дані до роботи (мета, об'єкт, предмет)

Об'єктом кваліфікаційної роботи є процес створення телевізійних сюжетів на соціально значущу тематику в умовах воєнного часу.

Предмет кваліфікаційної роботи – специфіка підготовки та реалізації телевізійних сюжетів про українських переселенців українськими медіа.

Мета роботи – розробка теоретично обґрунтованих та практично перевірених підходів до створення ефективного телевізійного контенту про українських переселенців у Німеччині, а також створити відеосюжет на цю тему.

4. Зміст роботи (перелік питань, які потрібно розробити)

Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ ТЕЛЕВІЗІЙНИХ СЮЖЕТІВ ПРО УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ.

У цьому розділі необхідно проаналізувати теоретичні засади створення телевізійних сюжетів на соціально значущу тематику, дослідити специфіку роботи журналіста з біженцями в умовах воєнного часу, створити алгоритм дій зі створення ефективного телевізійного контенту про українських переселенців в Німеччині.

Розділ 2. СТВОРЕННЯ ТЕЛЕВІЗІЙНОГО СЮЖЕТУ «УКРАЇНЦІ В СХІДНІЙ

НІМЕЧЧИНІ: ЖИТТЯ ПІСЛЯ ВТЕЧІ. Необхідно з урахуванням усіх визначених в Розділ 1 принципів та рекомендацій створити телевізійний сюжет про українських переселенців у Німеччині.

5. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Безчотнікова С.В., д.ф.н.,професор		
2	Безчотнікова С.В., д.ф.н.,професор		

6. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	з'ясування об'єкта і предмета дослідження	05.12.2024	
2	визначення мети і завдань дослідження	05.12.2024	
3	виявлення, пошук і відбір літератури з теми, її вивчення	12.12.2024	
4	складання попереднього плану кваліфікаційної роботи	03.01.2024	
5	написання першого розділу кваліфікаційної роботи	07.01.2025	
6	написання другого розділу кваліфікаційної роботи та виготовлення власного медіапродукту – відеосюжету на соціально значущу тематику	02.02.2025	
7	оформлення списку використаної літератури і додатків	27.02.2025	
8	літературне і технічне оформлення	11.03.2025	
9	подання роботи науковому керівникові для перевірки; виправлення роботи з урахуванням його зауважень і побажань	27.03.2025	

Здобувач

(підпис)

Любарська І.В

(прізвище та ініціали)

Науковий керівник роботи

Безчотнікова С.В

(підпис)

(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ ТЕЛЕВІЗІЙНИХ СЮЖЕТІВ ПРО УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ	8
1.1. Основні правила висвітлення теми біженців на телебаченні	8
1.2. Особливості створення телевізійних сюжетів на соціальну тематику в умовах війни(воєнного стану)	11
1.3. Демографічний та соціально-економічний портрет українських біженців у Німеччині	16
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1.....	20
РОЗДІЛ 2. СТВОРЕННЯ ТЕЛЕВІЗІЙНОГО СЮЖЕТУ «УКРАЇНЦІ В СХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ: ЖИТТЯ ПІСЛЯ ВТЕЧІ»	22
2.1. Підготовчий етап створення телевізійного сюжету(сценарна заявка, синопсис, формування списку питань для інтерв'ю, підготовка розкадровки).....	22
2.2. Виробничий етап створення телевізійного сюжету	25
2.3. Постпродакшн телевізійного сюжету	29
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2.....	34
ВИСНОВКИ	34
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	41
ДОДАТКИ	46

ВСТУП

Повномасштабне вторгнення росії в Україну спричинило одну з найгостріших гуманітарних криз в Європі з часів Другої світової війни. Мільйони українців були змушені залишити свої домівки, шукаючи прихистку в різних країнах ЄС, зокрема в Німеччині, яка прийняла один з найбільших потоків українських біженців. За даними Федерального відомства у справах міграції та біженців станом на кінець грудня 2023 року у Німеччині було зареєстровано 1,132 млн громадян України, з яких близько 400 000 проживають у Східній Німеччині. Це спричинило нові виклики не тільки для самих переселенців та приймаючих країн, але й для журналістів, які мають висвітлювати ці процеси максимально етично, професійно та ефективно. Створення якісного телевізійного контенту про українських переселенців вимагає від журналістів особливої уваги до психологічних аспектів роботи з травмованою аудиторією, дотримання професійних стандартів та етичних норм при висвітленні чутливих тем, а також розуміння специфіки подання інформації для різних цільових аудиторій – для самих переселенців і для громадян приймаючої країни.

Актуальність роботи зумовлена необхідністю розробки ефективних підходів до створення телевізійного контенту про українських переселенців, який би інформував про їхнє становище й сприяв успішній інтеграції, подоланню культурних бар'єрів та формуванню позитивного сприйняття українців в німецькому суспільстві. Особливої уваги потребує вивчення специфіки створення соціально значущих телевізійних сюжетів в умовах воєнного часу, коли необхідно балансувати між інформативністю, емоційністю та етичністю подання матеріалу.

Новизна кваліфікаційної роботи полягає у комплексному аналізі особливостей створення телевізійних сюжетів про українських переселенців з урахуванням сучасних викликів воєнного часу. Робота зосереджується на висвітленні теми переселенців українськими медіа, розглядаючи специфіку

формування контенту, етичні аспекти та наративні стратегії, що застосовуються вітчизняними телевізійними журналістами при створенні матеріалів про співвітчизників, які були змушені покинути домівки внаслідок військових дій.

Об'єктом кваліфікаційної роботи є процес створення телевізійних сюжетів на соціально значущу тематику в умовах воєнного часу.

Предмет кваліфікаційної роботи – специфіка підготовки та реалізації телевізійних сюжетів про українських переселенців українськими медіа.

Мета роботи – розробка теоретично обґрунтованих та практично перевірених підходів до створення ефективного телевізійного контенту про українських переселенців у Німеччині, а також створити відеосюжет на цю тему.

Відповідно до об'єкта, предмета і мети роботи були поставлені **такі завдання:**

1. Проаналізувати теоретичні засади створення телевізійних сюжетів на соціально значущу тематику.
2. Дослідити специфіку роботи журналіста з біженцями в умовах воєнного часу.
3. Створити алгоритм дій зі створення ефективного телевізійного контенту про українських переселенців в Німеччині.
4. Створити телевізійний сюжет про українських переселенців у Німеччині.

Теоретико-методологічною основою дослідження є напрацювання Холода О., Куликова А., Почепцова Г., Кузьменко Л., Голуба О., Дворового М., Здоровеги В., Дуцик Д., Лісневської А., Куш Л., Соломіна Є.

Методами дослідження є системний аналіз, порівняльний аналіз, інтерв'ю.

Теоретична значущість кваліфікаційної роботи полягає у систематизації та узагальненні підходів до створення соціально значущого телевізійного контенту в умовах воєнного часу, а також у розробці методологічних засад висвітлення теми українських переселенців у телевізійних сюжетах.

Практична значущість кваліфікаційної роботи визначається можливістю використання його результатів у професійній діяльності журналістів, які працюють над створенням телевізійних сюжетів про українських переселенців. Розроблені рекомендації можуть бути застосовані при підготовці навчальних курсів з телевізійної журналістики та у практичній діяльності медіа-організацій.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (47 позицій) та 9 додатків. Загальний обсяг роботи - 60 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ ТЕЛЕВІЗІЙНИХ СЮЖЕТІВ ПРО УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ

1.1. Основні правила висвітлення теми біженців на телебаченні

Телевізійне висвітлення проблем біженців та вразливих груп населення вимагає дотримання низки професійних стандартів та етичних принципів. Ці соціальні питання вимагають від журналістів особливої уваги до деталей, термінології та способу подачі інформації, бо як потужний інструмент формування громадської думки, телебачення несе подвійну відповідальність за достовірне висвітлення їх проблем, адже візуалізація даної проблеми може як допомогти інтегрувати цю групу в суспільство, так і посилити стигматизацію.

Дослідження у галузі психології демонструють, що чотири основні знакові системи – вербальна, кінетична, музична та графічна(зображальна) – мають різний інформаційний потенціал та особливості впливу. При фрагментарному сприйнятті зображень, виокремленні окремих деталей чи перебільшенні певних аспектів відбувається некритичне засвоєння інформаційного повідомлення в цілому. Рухомі зображення у відеосюжетах часто сприймаються аудиторією як об'єктивне відображення реальності, що на підсвідомому рівні може протиставлятися словесному коментарю, який глядач схильний трактувати як суб'єктивну, оціночну складову, бо саме через текст журналіст найбільш виразно транслиє власну позицію, у візуальному ряді глядач підсвідомо відшукує елементи, що можуть суперечити цій позиції або ставити її під сумнів.

Перегляд телебачення для глядача – це передусім зображення. Дослідники чітко довели: коли людина дивиться телеефір, візуальна складова забирає аж 90% її уваги. Голос диктора, закадровий текст та словесні пояснення становлять лише десяту частину сприйняття, тобто очі «з'їдають» майже весь контент, а вуха отримують мінімум. Тележурналісти вже врахували цю рису людського сприйняття – вони роблять акцент на виразний відеоряд, котрий оповідає історію красномовніше за будь-які слова. Як зазначає А. Москаленко, «завдяки здатності

телебачення відображати дійсність за допомогою звуко-зорової мови все інтенсивніше виявляється інтегральна якість системи – емоційність... Телебачення сьогодні прагне до прискорення передачі новини, підвищення ролі зорового ряду на екрані, а також до подання аудиторії першої оцінки актуальних подій» [16].

При висвітленні теми біженців на телебаченні необхідно дотримуватись коректної термінології. Термін «біженець» має чітке визначення згідно з Конвенцією ООН про статус біженців, яка була ухвалена 28 липня 1951 року. Вона є настільки ж актуальною сьогодні, як і тоді, коли була вперше представлена міжнародному співтовариству. Конвенція зазначає, що термін «біженець» застосовується до будь-якої особи, яка «в силу обґрунтованого страху перед переслідуванням з причин раси, релігії, національності, належності до певної соціальної групи чи політичних поглядів, знаходиться за межами країни свого громадянства і не може або через страх не бажає скористатися захистом цієї країни». Це також стосується будь-якої особи з таким самим обґрунтованим страхом, яка не має громадянства і знаходиться за межами країни свого колишнього звичайного місця проживання. Журналісти мають чітко розрізняти поняття «біженець», «мігрант», «внутрішньо переміщена особа», «шукач притулку», бо неправильне вживання цих термінів призводить до формування викривленого сприйняття ситуації аудиторією [13].

Важливо уникати стереотипізації під час висвітлення проблем біженців. Як зазначає Л. Климанська – імідж соціальної проблеми формується через рівень новинної видимості, оціночні характеристики проблеми. Телевізійні новини мають уникати криміналізації образу біженців, сенсаційності та надмірної драматизації їхнього становища, натомість, варто зосереджуватися на об'єктивному висвітленні фактів, причин та наслідків вимушеної міграції [12, с. 273–279].

Відповідно до стандартів Бі-Бі-Сі, журналісти мають дбати про моральність своїх повідомлень та не сортувати людей за будь-якою ознакою, телевізійні

матеріали повинні сприяти формуванню толерантного ставлення до цієї групи населення, протидіяти ксенофобії та дискримінації [27].

Не менш важливим правилом є дотримання принципу повноти інформації, яка залежить від того, скільки різноманітних думок та обґрунтованих точок зору на проблему буде представлено. Це передбачає надання можливостей для вразливих верств населення, державних органів, громадських організацій, представників місцевих жителів та інших висловити свою думку. Особливої уваги заслуговують експертні коментарі представників міжнародних організацій, науковців та правозахисників, різноманітність думок і точок зору допоможе сформувати об'єктивне, комплексне бачення процесу імміграції.

Необхідно дотримуватись балансу між повідомленнями про проблеми біженців та збереженням їхньої приватності та безпеки. Шведський теоретик Е. Фіхтеліус наголошує на важливості нейтральності та відокремлення фактів від коментарів: журналісти мають уникати розкриття особистої інформації, яка може поставити під загрозу безпеку біженців або їхніх родин. На зйомку та публікацію матеріалу необхідно отримати інформовану згоду, особливо якщо залучаються представники вразливих груп (діти, люди похилого віку, особи з інвалідністю). Коли розкриття обличчя може становити загрозу особистій безпеці, необхідно використовувати технічні засоби для приховування особи та забезпечення безпеки та конфіденційності персональних даних [44].

При проведенні інтерв'ю з біженцями журналіст повинен дотримуватись етичних норм, які включають в себе ретельну підготовку до інтерв'ю, обізнаність у суспільних процесах та вмінні коригувати перелік питань у процесі запису розмови. При спілкуванні з інтерв'ююваними необхідно виявляти особливу чутливість, враховувати можливі травматичні досвіди та культурні особливості, варто уникати питань, які можуть викликати травматичні спогади. Важливим правилом є те, на що наголошує Е. Фіхтеліус, – «журналіст не має бути моралізатором», натомість, глядачі повинні мати змогу на власні очі побачити ситуацію біженців через реальні свідчення та історії. В сюжеті мають надавати

фактичну інформацію, уникаючи емоційних маніпуляцій та оціночних суджень. Професіоналізм журналістів демонструє їхня здатність представити тему вимушеної міграції не просто як проблему, а як можливість для міжкультурного порозуміння, солідарності та взаємодопомоги.

За дослідженнями М. Яновського, відеоряд має потужний психологічний вплив на глядача, тому журналісти мають відповідально підходити до вибору візуального контенту: неприпустимим є використання кадрів, які принижують гідність біженців, показують їх виключно як жертв або загрозу; особливу увагу слід приділити висвітленню позитивних прикладів інтеграції новоприбулих у місцеві громади, що допоможе розвивати толерантне ставлення та розвінчувати поширені міфи, демонструючи потенціал іммігрантів як активних учасників соціальних змін. Журналістські матеріали мають торкатися питань правового статусу біженців, соціальної адаптації, доступу до освіти, медицини, працевлаштування, інтеграції в місцеві громади. Також важливо висвітлити роботу організацій, які надають гуманітарну допомогу та національні механізми підтримки [47].

Професійний відеосюжет про вимушену міграцію потребує безперервного вдосконалення професійного рівня журналістів: вивчення міжнародного та національного законодавства щодо захисту прав людини, розуміння культурних особливостей різних соціальних груп та опанування навичок міжкультурного спілкування; також важливо розуміти психологічні аспекти роботи з людьми, які пережили травматичний досвід.

1.2. Особливості створення телевізійних сюжетів на соціальну тематику в умовах війни(воєнного стану)

Соціальна тематика в етері українських медіа зберігає позицію однієї з найбільш затребуваних і пріоритетних у контексті інформаційного наповнення. Розвиток демократичних інститутів, трансформація державних структур та

еволюція громадянського суспільства зумовлюють постійну актуальність соціальної проблематики в медіапросторі. Журналістська спільнота систематично звертається до висвітлення проблемних аспектів функціонування суспільства, які загострюються в умовах демократичних перетворень. З початком російської агресії проти України, що включає анексію Криму, окупацію східних територій та повномасштабне вторгнення, соціальна журналістика зазнала істотних трансформацій, розширивши спектр висвітлюваних питань та змінивши акценти у тематичному наповненні медіаконтенту [21].

Воєнний стан став каталізатором загострення соціальних проблем українського суспільства, створивши нові виклики для медіаспільноти: критично зросла кількість внутрішньо переміщених осіб, що актуалізувало питання їхньої інтеграції, забезпечення базових потреб та соціальної адаптації; збільшилася кількість жертв збройної агресії російської федерації, що потребують комплексної підтримки у процесі реінтеграції до повноцінного суспільного життя.

Для початку необхідно розібратись що таке класичний журналістський відеосюжет та як він створюється.

Відеосюжет у телевізійному форматі являє собою журналістський матеріал зі специфічною структурою, що містить обов'язкові компоненти: відеопослідовність із природними звуками, текстовий супровід журналіста поза кадром, фрагменти інтерв'ю(синхрони), відеоепізоди з прямим звуком(лайфи) та інформаційні підписи(титри). Факультативним, хоча часто використовуваним елементом виступає пряме включення журналіста в кадр(стенд-ап) [20].

Процес створення відеосюжету розпочинається з тематичного пошуку. Після визначення тематики настає етап планування, під час якого відбувається пошук та попередня комунікація з основними учасниками майбутнього матеріалу, узгодження часових та просторових координат інтерв'ювання. Паралельно здійснюється відбір експертів, чиї фахові оцінки забезпечують збалансоване та

доступне представлення різних позицій у сюжеті. Опрацювання зібраної інформації завершується створенням текстової основи сюжету, що інтегрує ключові коментарі тривалістю 20-25 секунд, авторський текст журналіста для відеоряду або стенд-апу, а також динамічні відеофрагменти з автентичним звуком.

Завершальним і винятково відповідальним етапом створення сюжету є монтаж. Перед його початком формується деталізований план з описом синхронів, значущих епізодів та перехідних кадрів із зазначенням часових кодів для оптимізації процесу відбору відеоматеріалу. Відповідно до сучасних професійних стандартів, новинний сюжет конструюється за принципами кінематографічного твору, з акцентом на рух, дію, емоційну залученість, що трансформує новинні випуски в щоденний інформаційний телевізійний серіал [43].

У попередньому розділі було детально розглянуто журналістські стандарти та етику на ТБ та обговорено такі важливі аспекти, як уникнення мови ворожнечі та стереотипів у ЗМІ, обмеження стандарту балансу, відокремлення фактів від коментарів та дотримання стандартів достовірності і точності. Щоб глибше зрозуміти виклики, з якими стикаються журналісти під час виконання своїх обов'язків(створення відеосюжетів на соціальну тематику в умовах воєнного стану) необхідно розібрати психологію висвітлення конфліктів та гострих соціальних тем.

Створення відеосюжетів на соціальну тематику в умовах війни суттєво відрізняється від стандартної журналістської практики мирного часу. Ключова відмінність полягає у посиленій верифікації інформації. Якщо в звичайних умовах достатньо перевірки фактів з двох-трьох незалежних джерел, то у воєнний період необхідна комплексна система перевірки, що включає підтвердження відомостей офіційними структурами, документальними свідченнями та перехресним аналізом даних із різних джерел.

На відміну від звичайних сюжетів, робота над соціальною тематикою під час війни вимагає дотримання підвищених заходів безпеки. Це стосується як фізичної безпеки журналістської групи, так і інформаційної безпеки героїв матеріалу. Журналісти зобов'язані оцінювати ризики для учасників зйомок, уникати розкриття їх особистих даних, локацій та іншої чутливої інформації, що може становити загрозу.

Під час підготовки до інтерв'ю з особами, що пережили фізичну або психологічну травму, необхідно дотримуватись базових журналістських принципів: ретельної підготовки, збору й аналізу актуальної та правдивої інформації, коректного формулювання запитань, а також поваги до приватності співрозмовника. Першочерговим правилом взаємодії з травмованими особами є запобігання додатковій шкоді. Журналіст повинен мати базові знання щодо сутності травми та її психологічних наслідків, володіти навичкам первинної кризової психологічної допомоги, розвивати емоційний інтелект. Важливо усвідомлювати, що посттравматичні реакції можуть проявлятися у вигляді емоційних сплесків, слів, агресії, роздратування або апатії. Процес інтерв'ювання потрібно розділити на етапи: підготовчий, проведення бесіди, написання матеріалу, підготовка до публікації та підтримка контакту після оприлюднення матеріалу. Питання до інтерв'ю мають формулюватись таким чином, щоб уникати перекладання відповідальності за травматичні події на постраждалого. Рекомендується утримуватись від оціночних суджень, осуду та некоректних запитань. Варто пам'ятати, що непослідовність розповіді або наявність суперечливих фактів можуть бути психологічним захисним механізмом, а не свідомою неправдою [18].

Композиційна побудова сюжетів соціальної тематики у воєнний період має враховувати психоемоційний стан аудиторії. На відміну від звичайних матеріалів, де динамічність та драматургічна напруга є перевагами, у висвітленні соціальних наслідків війни надмірна емоційність може бути недоречною. Також висувуються особливі вимоги до відеоряду соціальних сюжетів воєнного часу. Якщо в

стандартних матеріалах візуальна складова підпорядковується передусім принципам динамічності та естетичної привабливості, то в умовах війни пріоритетом стає етична допустимість зображення. Згідно зі Статтею 28(5) Закону України «Про телебачення та радіомовлення» законодавство України обмежує розповсюдження телерадіоорганізаціями програм зі сценами насильства, жаху та вбивства. Незважаючи на це обмеження, аудиторія систематично стикається з шокуючими матеріалами в телевізійних новинах та онлайн-ресурсах [9].

Журналістська спільнота України зіткнулася з необхідністю вироблення етичних принципів висвітлення трагічних подій з початком конфлікту на Донбасі. Перша серйозна розмова розгорнулась у 2015 році, після того як в ефір вийшов сюжет про загибель фотокореспондента на лінії фронту АТО, на той час впливові міжнародні медіа уже мали розроблені методики та редакційні настанови щодо роботи з травматичним матеріалом, натомість українські ЗМІ тільки-но ставали на шлях вироблення подібних правил [45].

Німецький журналіст Симон П. Бальцерт пропонує ряд принципів роботи з матеріалами, що містять сцени насильства:

- публікація контенту повинна бути виправдана важливістю висвітлюваної ситуації;
- необхідність додавати пояснювальну інформацію до візуальних матеріалів;
- оцінка фотографій виключно на основі їх змісту та контексту;
- дотримання принципів людської гідності;
- відмова від сенсаційного подання матеріалу [3].

Фахівці рекомендують попереджати аудиторію про травматичний контент, застосовувати технології розмиття шокуючих деталей та завжди пам'ятати, що етичні міркування повинні мати пріоритет над оперативністю висвітлення подій.

Як зазначає психотерапевт Ольга Семенова, неетична журналістика перетворюється на травмуючу журналістику, створюючи додаткове навантаження на психічне здоров'я суспільства.

Телевізійні матеріали соціальної тематики в умовах воєнного стану, виступаючи інструментом суспільної комунікації та механізмом подолання травматичного досвіду, вимагають від журналістів презентації соціальних викликів не лише як проблем, але й як потенціалу для розвитку солідарності та взаємопідтримки, що формує колективну стійкість суспільства [45].

1.3. Демографічний та соціально-економічний портрет українських біженців у Німеччині

З початку повномасштабного вторгнення росії в Україну в лютому 2022 року, Німеччина стала одним із регіонів, що прийняв найбільшу кількість українських біженців. За даними Федерального відомства з питань міграції та біженців Німеччини (BAMF), станом на початок 2024 року в країні зареєстровано понад 1,1 мільйона українських біженців. Це робить українську громаду однією з найбільших груп мігрантів у країні після турецької діаспори. Українська міграція характеризується великими масштабами та швидкістю – у перші пісяці війни до Німеччини прибуло найбільше українців, ніж за всі попередні роки незалежності України [1].

Аналізуючи наявні дані, переважна більшість українських біженців – це жінки та діти, котрим ще не виповнилося 18 років. Це створює специфічні виклики для інтеграції та соціальної адаптації, особливо у сфері зайнятості та освіти. З огляду на це, уряд Німеччини розробив спеціальні програми підтримки, такі як збільшення кількості місць у дитячих садках і школах, запровадження

програм професійної перепідготовки для жінок. Згідно з дослідженням Інституту досліджень зайнятості (IAB), освітній рівень українських біженців є дуже високим. Найпоширенішими спеціалізаціями є інженерія, технології, економіка та управління, освіта, охорона здоров'я та ІТ. Проте процес визнання українських дипломів та професійних кваліфікацій залишається непростим. Частина заявок на визнання кваліфікацій задовольняється повністю, частина – частково, а решта вимагає додаткового навчання або перепідготовки. Задля полегшення цього процесу уряд Німеччини запровадив спеціальні консультаційні центри та прискорену процедуру схвалення для медичних працівників і вчителів [35].

Станом на кінець 2023 року в Німеччині було працевлаштовано близько 210 000 українців. Існує гендерний розрив у рівнях зайнятості: чоловіки мають вищий рівень зайнятості, ніж жінки. Основними секторами працевлаштування для українських біженців є сфера послуг, промисловість та виробництво, торгівля, освіта та догляд за дітьми, охорона здоров'я. Важливо зазначити, що велика кількість українців працює не за фахом через мовний бар'єр та труднощі з визнанням кваліфікації, водночас спостерігається тенденція до створення власного бізнесу – за даними торгово-промислових палат, українці відкрили понад 3000 нових підприємств у різних сферах економіки [30].

Згідно з повідомленнями в німецькій пресі, інтеграція українців у німецьке суспільство в цілому відбувається дещо швидше, ніж під час попередніх хвиль міграції до Німеччини. 65% українських біженців наразі відвідують мовні курси і 10% вже закінчили їх. Цієї осені близько 100 000 українців закінчать інтеграційні курси, більшість з них планують працювати. Згідно з нещодавнім масштабним опитуванням щодо ставлення українців до Німеччини, проведеним спільно Німецьким інститутом економічних досліджень (DIW), Інститутом досліджень зайнятості (IAB), Федеральним міністерством у справах міграції та біженців (BAMF) та Федеральним інститутом демографічних досліджень (BIB), 18% респондентів вже працюють. Більше того, понад дві третини з майже 7 000

опитаних українців заявили, що хотіли б знайти постійну роботу негайно або протягом року [33].

Розселення українських біженців по федеральних землях Німеччини відбувається нерівномірно. Найбільша концентрація спостерігається в Північному Рейн-Вестфалії (225 000 осіб), Баварії (185 000 осіб), Баден-Вюртемберзі (165 000 осіб) та Берліні (85 000 осіб). Більшість українських біженців проживає в орендованому житлі або тимчасовому житлі, наданому муніципалітетами, але багато хто живе у приймаючих сім'ях або в колективному житлі(гуртожитках). Федеральні та місцеві органи влади активно вирішують житлові питання, зокрема, через програми соціального житла та субсидії на оренду. Деякі міста створили спеціалізовані онлайн-платформи для пошуку житла українським біженцям [1].

У сфері освіти спостерігається активна інтеграція українських дітей та молоді. За даними Федерального міністерства освіти та досліджень, майже всі українські діти відвідують німецькі школи. Процес освітньої інтеграції включає інтенсивне викладання німецької мови, підготовчі класи та поступову інтеграцію до звичайних класів. Особлива увага приділяється психологічній підтримці дітей біженців – у школах працюють спеціально підготовлені психологи та україномовні соціальні працівники [32].

Вивчення німецької мови є важливою частиною соціальної інтеграції. За даними Гете-Інституту та інших мовних шкіл, значна кількість дорослих українських біженців відвідують мовні курси різних рівнів. Федеральний уряд фінансує так звані «інтеграційні курси», які включають вивчення мови, знайомство з німецькою культурою, законодавством та соціальною структурою. Особливістю є висока мотивація українців до вивчення мови – показник успішного завершення курсів є високим і перевищує середній показник серед інших груп мігрантів [1].

Соціологічні дослідження показують високий рівень підтримки українських біженців німецьким суспільством. Опитування, проведене інститутом Forsa,

показало, що більшість німців позитивно ставляться до прийому українських біженців і вважають, що Німеччина повинна продовжувати надавати їм підтримку. Особливо вражає високий рівень мотивації українців до інтеграції, про що свідчить їхня активна участь у мовних курсах та прагнення до економічної незалежності. Важливу роль у процесі інтеграції відіграють неурядові та волонтерські організації, які надають практичну допомогу у вирішенні побутових питань, пошуку роботи та житла, організації культурних заходів.

Незважаючи на загальну позитивну динаміку інтеграції, українські біженці стикаються з низкою проблем, серед яких мовний бар'єр, складнощі з визнанням професійної кваліфікації, обмежений доступ до житла у великих містах, психологічні труднощі, пов'язані з війною, булінг школярів/студентів у закладах освіти та невизначеність щодо тривалості їхнього перебування. Особливо гострою є проблема психологічної адаптації – за даними досліджень, значна кількість дорослих українських біженців потребують психологічної підтримки через травматичний досвід війни та вимушеного переселення. У відповідь на це було створено мережу україномовних психологів та груп взаємодопомоги, а також запроваджено спеціальні програми психологічної підтримки в медичних закладах.

Однак високий освітній рівень, культурна близькість до європейських цінностей та активна участь в інтеграційних програмах створюють сприятливі умови для успішної адаптації українських біженців у німецькому суспільстві. Важливим фактором є також підтримка з боку вже інтегрованої української діаспори, яка перебуває в Німеччині до початку війни та активно підтримує новоприбулих співвітчизників. Досвід інтеграції українських біженців є важливим прикладом ефективної співпраці державних структур, громадських організацій та місцевих громад у вирішенні масштабних гуманітарних викликів. Однак опитування також виявило важливу цифру, яка широко висвітлювалася в німецьких ЗМІ: 44% українських біженців мають намір залишитися в Німеччині назавжди або ще на кілька років. Порівняно з першим опитуванням наприкінці літа 2022 року ця цифра зросла на 5%. Серед українців, які не хочуть залишатися

назавжди в Німеччині, 38% (31% від усіх біженців) планують повернутися в Україну після закінчення війни [30].

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

У процесі написання першого розділу вдалося реалізувати всі встановлені цілі – проаналізувати теоретичні засади створення телесюжетів на соціально значущі теми та дослідити особливості журналістської діяльності з біженцями в умовах воєнного конфлікту.

Телевізійне висвітлення теми біженців вимагає від журналістів професіоналізму й глибокого розуміння етичних аспектів. Проаналізувавши конвенцію ООН про статус біженців ми дійшли висновку, що використання точних термінів – фундаментальний принцип об'єктивного висвітлення, адже будь-яка неточність може стати причиною непорозуміння, а також сприяти поширенню ксенофобських настроїв. Помилки у використанні термінології, нероздільність «біженця», «мігранта» і «внутрішньо переміщеної особи», призводять до спотворення інформації та формування у глядачів некоректного сприйняття ситуації. Не менш важливим є завдання уникнення стереотипних образів і надмірного емоційного забарвлення сюжету, треба також розуміти, що біженці – це люди зі своїми індивідуальними історіями, переживаннями та надіями, а представлення їх винятково як жертв або, навпаки, як загрози суспільству, є спрощенням і погіршує сприйняття ситуації.

Для забезпечення об'єктивності журналіст має докласти значних зусиль до всебічного висвітлення теми: включення в репортаж коментарів експертів, представників влади, співробітників гуманітарних організацій, які працюють безпосередньо з біженцями і самих біженців, є ключовим фактором формування в глядача цілісної та об'єктивної картини. Лише завдяки такому підходу можна створити телесюжет, який інформує й сприяє глибшому розумінню та емпатії до людей, які вимушено залишили свої домівки.

В ході написання роботи було виділено етичний аспект роботи з біженцями, тому що він становить один із найсуттєвіших елементів журналістської практики. Проведення розмов із людьми, які пережили травматичний досвід, потребує особливої делікатності та психологічної компетентності. Важливо пам'ятати, що незвичайна поведінка співрозмовника може бути просто наслідком пережитої травми, а якщо людина говорить не зовсім послідовно, це, швидше за все, захисний механізм психіки, а не свідома спроба ввести в оману.

В умовах війни трансформуються пріоритети при створенні телевізійних матеріалів: замість видовищності та динаміки на перший план виходять питання безпеки учасників сюжету та етичної прийнятності візуального матеріалу. Практика чітко показує: надмірно емоційні чи шокуючі зображення, що покликані вразити, насправді можуть завдати додаткової шкоди. Це стосується не лише тих, хто став обличчям сюжету і вже пережив травму, а й наших глядачів, які пропускають ці емоції через себе. Оптимальним підходом є попереднє інформування аудиторії про потенційно травматичний контент та застосування методів пом'якшення візуального ряду.

Для подальшого написання роботи важливим аспектом було вивчення соціально-демографічних характеристик українських біженців у Німеччині, яке виявило цікаві особливості цієї групи: високий освітній рівень українців, переважання жінок і дітей серед переселенців, а також активна участь у інтеграційних програмах створюють сприятливі умови для успішної адаптації. Водночас мовний бар'єр, складнощі з визнанням професійної кваліфікації та психологічні труднощі залишаються серйозними перешкодами – ці аспекти повинні враховуватися журналістами при підготовці тематичних матеріалів.

Підсумовуючи, створення високоякісних телевізійних сюжетів про українських біженців вимагає застосування інтегрованого підходу, який передбачає гармонійне поєднання професійних журналістських стандартів, неухильне дотримання етичних принципів та глибоке розуміння контексту вимушеної міграції.

РОЗДІЛ 2. СТВОРЕННЯ ТЕЛЕВІЗІЙНОГО СЮЖЕТУ «УКРАЇНЦІ В СХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ: ЖИТТЯ ПІСЛЯ ВТЕЧІ»

2.1. Підготовчий етап створення телевізійного сюжету(сценарна заявка, синопсис, формування списку питань для інтерв'ю, підготовка розкадровки)

Підготовчий етап створення телевізійного сюжету – основний етап журналістської роботи, який визначає подальшу якість медіапродукту. Комплексний підхід до планування передбачає системну розробку комунікаційної стратегії, яка охоплює різноманітні методологічні інструменти професійної журналістики [14, с. 19].

Сценарна заявка – це структурований опис майбутнього телевізійного сюжету. Вона повинна містити інформацію про головну тему, героїв, сюжетні повороти, а також обґрунтування того, чому ця тема є важливою та цікавою для глядачів [Додаток А].

У рамках даного проєкту було розроблено наступну сценарну заявку:

СЦЕНАРНА ЗАЯВКА

Назва: Українці в Східній Німеччині: життя після втечі

Автор: Любарська Ірина

Жанр: тематичний проблемний репортаж зі стендапом

Логлайн: Після початку жорстокої війни в Україні тисячі людей були змушені покинути свої домівки та шукати притулку в інших країнах. Східна Німеччина стала одним із найбільших притулків для українських біженців. Цей репортаж розповідає про життя українців, які знайшли нове життя у Східній Німеччині. Глядачі бачать, як живуть біженці, з якими труднощами вони стикаються, і як їм допомагає німецьке суспільство та держава. Репортаж включає коментарі українських біженців та звернення Міністра внутрішніх справ Німеччини про період початку повномасштабного вторгнення в Україну. Це емоційний та

інформаційний репортаж, який дасть глядачам чітке уявлення про життя українських біженців у Східній Німеччині.

Герої: українські біженці(3), Міністр внутрішніх справ німеччини(звернення)

Цільова аудиторія: Широке коло глядачів, які цікавляться темою життя українських біженців у Східній Німеччині.

Локації: м. Гера: головна площа міста, соціальний гуртожиток(де розміщують(ли) укр. біженців, Тафель(соціальний магазин продуктів харчування), вулиці міста.

Хронометраж: 3 хвилини 50 секунд.

Обладнання: телефон, програма відеомонтажу.

Синопис(сценарний план) – літературний проєкт, робочий варіант майбутньої телепрограми, її сценарій, який відображає авторське бачення ідеї, окреслює бажаний хід дії, коли характер матеріалу не може бути визначений заздалегідь. Він аналізує структуру історії, визначає, які почуття викличе матеріал, окреслює ключові моменти сюжету [14, с. 134], [Додаток Б].

Синопис для цього телевізійного сюжету містить наступні ключові елементи:

1. Стендап авторки на тлі ратуші про масштаби вимушеної міграції українців
2. Коментар Артема Горошко про шлях до Східної Німеччини
3. Розповідь про динаміку міграції українців протягом 2022-2024 років
4. Коментар Тетяни Павловської про вибір Східної Німеччини
5. Розповідь про умови для біженців у Східній Німеччині
6. Стендап про послуги ДЦ та допомогу в пошуку житла
7. Інформація про умови проживання та фінансову підтримку
8. Звернення міністра внутрішніх справ Ненсі Фезер
9. Коментар Карини Чумак про адаптацію до німецької системи освіти

10. Розповідь про участь українців у соціальному житті
11. Підсумковий стендап про інтеграцію українців

Формування переліку запитань для інтерв'ю – важливий етап підготовки телевізійного сюжету. Підбір експертів та героїв передбачає системний комплексний підхід, що забезпечує різноспрямованість та аналітичну глибину матеріалу. Журналісти мають обирати інтерв'юерів, виходячи з їхньої професійної компетентності, репрезентативності та здатності артикулювати складні соціальні проблеми. Професійна розробка списку інтерв'ю вимагає чіткого визначення дослідницьких завдань. Кожне питання має бути спрямоване на розкриття певного аспекту проблеми, містити логічний зв'язок і слугувати розкриттю основної версії історії. Важливо формулювати відкриті запитання, які стимулюють до розгорнутої та змістовної відповіді, уникаючи закритих формулювань [Додаток В].

Формування переліку питань до інтерв'ю включало розробку структурованого опитувальника для трьох основних героїв:

- Карина Чумак (16 років, Херсонська обл., смт Велика Лепетіха)
- Тетяна Павловська (47 років, Херсонська обл., смт Велика Лепетіха)
- Артем Горошко (19 років, м. Маріуполь)

Питання було розбито на тематичні розділи:

1. Передісторія та причини виїзду
2. Шлях до Німеччини
3. Вибір Східної Німеччини
4. Життя у Східній Німеччині:
 - Житло
 - Робота
 - Навчання
 - Медичне обслуговування

- Соціальне життя
5. Додаткові питання щодо звернень до українців

Для того, щоб створити якісний телесюжет, потрібно добре спланувати його візуальну складову. У цьому допомагає **розкадровка** – графічний сценарій телевізійного сюжету, що деталізує композиційну структуру майбутнього матеріалу, яка дозволяє визначити послідовність планів, операторські прийоми та емоційну динаміку, що робить сюжет більш цікавим та зрозумілим глядачеві [Додаток Г].

Методологічно важливим аспектом підготовчого етапу є постійна аналітична робота та корекція початкового варіанту матеріалу. Журналісти мають бути здатними до трансформацій і швидко реагувати на зміни, що виникають безпосередньо під час інтерв'ю. Необхідно брати до уваги раптові зміни, щойно отримані дані, які можуть докорінно змінити кут подачі інформації. Гнучкість та адаптивність є ключовими компетенціями професійного телевізійного виробництва. Особливої уваги потребує попередній аналіз контексту та історії обраної теми. Журналісти зобов'язані провести ретельне дослідження інформаційного простору, залучити додаткові експертні джерела, наукові публікації, статистичні матеріали. Така підготовка забезпечує аналітичну глибину та фактологічну точність майбутнього телевізійного сюжету [14, с. 22].

2.2. Виробничий етап створення телевізійного сюжету

Особливості виробництва телерепортажу пов'язані з загальним виробництвом відеопродукції за допомогою сучасної відео- та звукозаписувальної техніки. Це складний багатоскладовий процес, який вимагає від журналіста поєднання творчих, технічних та організаційних аспектів діяльності. Для того, щоб сюжет не

просто вийшов, а «зачепив» глядача, вся команда має продемонструвати виняткову майстерність, глибоку технічну компетентність і творчу гнучкість.

Телевізійний репортаж як інформаційний жанр характеризується особливою динамічністю, оперативністю та ефектом присутності, що дозволяє глядачеві стати віртуальним свідком подій. Задля його створення журналіст повинен розуміти базові принципи журналістики, мати спеціалізовані знання у сфері відеовиробництва, монтажу, сценарної майстерності та режисури. Сучасний телевізійний репортаж повинен відповідати високим стандартам достовірності, об'єктивності, інформаційної насиченості та візуальної привабливості. У сучасних умовах розвитку телевізійних технологій вимоги до професійної підготовки телевізійних журналістів постійно зростають. Важливим стає не лише вміння збирати та аналізувати інформацію, але й здатність ефективно використовувати технічні засоби для її візуалізації, структурування та презентації глядацькій аудиторії. Саме тому навчальні посібники, подібні до «Мистецтва телевізійного репортажу», розробленою А. Лісневською та Т. Коженівською, відіграють важливу роль у підготовці майбутніх фахівців галузі [14, с.141].

Відеозйомка — це серце виробничого етапу, саме вона вирішує, наскільки якісним та інформативним буде телевізійний матеріал. Цей процес вимагає від знімальної групи справжньої майстерності: обдуманий вибір локацій, чітке розуміння технічного забезпечення, відчуття композиції кадру. Важливо врахувати кожну деталь — світло, звук, простір, щоб створити середовище, що «розповідає» історію. Журналісти повинні прагнути до того, щоб відео було максимально насиченим інформацією, емоційно живим і по-справжньому ефективним у спілкуванні з глядачем.

У практичній реалізації телевізійного сюжету «Українці в Східній Німеччині: життя після втечі» відеозйомка здійснювалась за допомогою смартфона із застосуванням штативу для забезпечення стабільності кадру та професійного візуального результату. Хоча ми й використовували для зйомки мобільний

пристрій, це не означало спрощеного підходу до вибору локацій. Навпаки, ми застосовували комплексний підхід, адже хотіли отримати найкращий результат. Це починалося з попереднього огляду місць, потім ми аналізували, як освітлення змінюється в різний час доби, і оцінювали акустичні особливості кожного простору. Кожен кадр ми намагалися будувати свідомо, зважаючи на правило третин, лінійну перспективу та візуальний баланс. Адже для якісного матеріалу важливо все: природне чи штучне світло, звучання місця, відсутність зайвих елементів та можливість знімати з різних точок зору.

Під час зйомки стендапів було залучено сторонню допомогу для забезпечення якісної операторської роботи, яка дозволила досягти професійного рівня виконання складних операторських завдань. Внесок оператора було належним чином відображено в титрах готового матеріалу, що відповідає професійним стандартам телевізійного виробництва.

Звукозапис здійснювався за допомогою вбудованого мікрофону смартфона та навушників AirPods з подальшою ретельною обробкою та покращенням через спеціалізоване програмне забезпечення для аудіомонтажу. Під час постобробки ми зосередилися на покращенні якості звуку. Це включало видалення зайвих шумів та ретельну корекцію частотних характеристик, що зрештою дозволило нам досягти цілком прийнятної якості звукового супроводу. Особливо важливо було збалансувати рівні звуку між різними джерелами, аби забезпечити максимальну чіткість мовлення у фінальному матеріалі. Незважаючи на те, що ми користувалися непрофесійним обладнанням, завдяки нашому комплексному підходу до організації зйомкового процесу та старанній роботі над усіма технічними аспектами, нам вдалося досягти гідного рівня якості відеоматеріалу. Він відповідає базовим стандартам телевізійного виробництва, що ще раз підтверджує, наскільки важливо глибоко розуміти як теоретичні основи, так і практичні технічні нюанси телевізійного виробництва, про про які йтиметься далі.

Проведення інтерв'ю як комунікаційний метод вимагає від медійника високого професіоналізму, емпатії та творчого мислення. Результативне

інтерв'ювання базується на здатності формувати довірливу атмосферу, заохочувати респондента до детальних відповідей, формувати послідовний ланцюжок запитань. Критично важливим є врахування психологічного профілю співбесідника, створення умов для його комфорту та емоційної захищеності.

Технічне забезпечення створення контенту охоплює фаховий відеознімальний арсенал, який містить якісну техніку, додаткове устаткування та спеціалізований інструментарій. Медіафахівці повинні мати розвинутий набір професійних компетенцій: керування відеоапаратурою, розуміння технологічних нюансів калібрування обладнання, забезпечення технічної досконалості відеоконтенту. Ключовими параметрами виступають чіткість зображення, колірний баланс, якість звуку, світлове оформлення.

Робота оператора є фундаментальною складовою виробничого циклу, яка визначає візуальну та смислову якість телевізійного матеріалу. Кваліфікований оператор має володіти об'ємним баченням, засвоїти композиційні закономірності, вміти технічними засобами підсилювати емоційне сприйняття відеоряду. Суттєвими є вміння визначати вдалі кути зйомки, контролювати динамічність руху, гарантувати виразність та інформаційну насиченість кадру.

Аудіозапис представляє собою багатогранний технічний процес, що потребує високої майстерності та концентрації на деталях. Журналісти мають забезпечити максимальну розбірливість звукового супроводу, мінімізувати фонові шуми, досягти збалансованості між голосами учасників, закадровим текстом та музичним оформленням. Професійна звукорежисура передбачає застосування спеціалізованих мікрофонів, акустичних систем та методик обробки звуку.

Ведення документації виробничого процесу є важливим методологічним компонентом. Медійники повинні створювати детальні робочі записи, фіксувати ситуативну інформацію, технічні особливості зйомки, висловлювання героїв, що виконує роль робочого інструменту й слугує джерелом додаткових даних для подальшого монтажу та аналізу.

2.3. Постпродакшн телевізійного сюжету

Постпродакшн є завершальним етапом створення телевізійного сюжету, який поєднує творчі, технічні та комунікативні стратегії журналістської роботи. Цей процес передбачає системну трансформацію відзнятого відеоматеріалу в цілісний медійний продукт, здатний ефективно комунікувати задану проблематику цільовій аудиторії [14, с.20].

На практичному прикладі створення сюжету «Українці в Східній Німеччині: життя після втечі» було реалізовано багаторівневий підхід до постпродакшну. Робота починалася з детального аналізу відзнятого матеріалу та створення монтажного плану, що забезпечило чітку структуру майбутнього сюжету. Загальний хронометраж склав 3 хвилини 50 секунд, що відповідає стандартам телевізійного формату для розгорнутого інформаційного сюжету [Додаток Д].

Первинний монтаж здійснювався в мобільному додатку CupCut, який було обрано за його зручність у роботі з відеоматеріалом безпосередньо після зйомки. У CupCut виконувались такі операції:

- Базове компонування відеоряду згідно з монтажним планом
- Різка та синхронізація відеофрагментів
- Видалення технічних дефектів та зайвих кадрів
- Попереднє вирівнювання звукового ряду
- Створення чорнових переходів між епізодами

Структура сюжету була вибудована наступним чином:

Відкриваючий стендап (00:00 - 00:13): авторка на тлі ратуші на центральній вулиці міста Zorge Markt, що задає контекст розповіді

Блок особистих історій (00:13 - 00:51):

Коментар Артема Горошка про шлях до Німеччини

Закадровий текст про динаміку міграції на фоні кадрів міста Гера

Коментар Тетяни Павловської про вибір регіону

Інформаційно-аналітичний блок (01:02 - 02:21):

Розповідь про умови для біженців

Стендап біля соціальної служби

Аналіз житлових умов з використанням UGC-матеріалів

Експертний блок (02:21 - 02:34):

Коментар міністра внутрішніх справ Ненсі Фезер

Соціальна адаптація (02:35 - 03:30):

Історія Карини Чумак про освітню інтеграцію

Огляд соціального життя громади

Заключна частина (03:30 - 03:50):

Підсумковий стендап

Фінальні титри [Додаток Е].

Після базового монтажу робота продовжилась у Clipchamp, де здійснювалось професійне оформлення сюжету:

1. Додавання інформаційних плашок для всіх спікерів з точними даними:

АРТЕМ ГОРОШКО (біженець з м. Маріуполь)

ТЕТЯНА ПАВЛОВСЬКА (біженка з смт Велика Лепетиха, Херсонська обл.)

НЕНСІ ФЕЗЕР (Міністр внутрішніх справ Німеччини)

КАРИНА ЧУМАК (біженка з смт Велика Лепетиха, Херсонська обл.)

2. Впровадження графічних елементів для позначення:

UGC-контенту (архівні матеріали героїв)

Локації зйомки (м. Гера)

Авторства матеріалу

3. Налаштування переходів між епізодами

4. Кольорова корекція відеоряду для забезпечення єдиної стилістики

[Додаток Є].

Фінальним етапом технічної обробки стала робота зі звуком у Adobe Audition, де виконувались наступні операції:

- Монтаж закадрового тексту журналіста [Додаток Ж]
- Очищення аудіодоріжок від шумів та сторонніх звуків
- Вирівнювання гучності всіх аудіоелементів
- Забезпечення плавних переходів між різними аудіофрагментами
- Зведення всіх звукових доріжок в єдиний збалансований аудіоряд

[Додаток З].

Методологія монтажу включала комплексний підхід до композиційної організації відеоматеріалу. Особлива увага приділялась забезпеченню логічної послідовності сюжетної лінії, досягненню оптимального ритму розгортання наративу, врахуванню емоційної динаміки та комунікативних особливостей цільової аудиторії. Принципово важливим був баланс між інформативністю, драматургічною виразністю та часовими обмеженнями телевізійного формату.

Робота з відеоматеріалом включала ретельну селекцію найбільш інформативних та емоційно виразних епізодів інтерв'ю, архівних матеріалів, додаткової відеохроніки. Кожен фрагмент оцінювався з точки зору його внеску в загальну структуру сюжету та здатності ефективно поєднати ключові меседжі.

Графічне оформлення телевізійного сюжету було реалізовано як інтегрований комунікативний інструмент, що посилює інформативність та

емоційне навантаження матеріалу. Всі візуальні елементи – титри, плашки, позначки – були виконані в єдиному стилі, забезпечуючи візуальну цілісність та професійний вигляд сюжету.

Фінальне редагування включало багаторазовий перегляд матеріалу з оцінкою:

- Логіки розгортання сюжету
- Балансу інформативності та емоційності
- Технічної якості відео та звуку
- Коректності всіх текстових елементів
- Відповідності хронометражу

Підсумковий етап постпродакшну передбачав експорт матеріалу у відповідному форматі, перевірку якості фінального файлу та його готовності до трансляції. Особлива увага приділялась дотриманню технічних вимог телевізійного мовлення та забезпеченню високої якості відео- і аудіоскладової.

Таким чином, постпродакшн телевізійного сюжету «Українці в Східній Німеччині: життя після втечі» став комплексним процесом, що поєднав творчі, технічні та комунікативні аспекти журналістської роботи. Використання різних програмних інструментів на кожному етапі дозволило досягти високої якості кінцевого продукту та ефективно донести важливу соціальну проблематику до глядацької аудиторії.

Монтаж становить ключову технологічну складову постпродакшну, що визначає драматургічну структуру, емоційне навантаження та комунікативну ефективність телевізійного сюжету. Професійний монтаж вимагає від журналіста системного просторово-часового мислення, здатності вибудовувати наративну логіку, створювати емоційну динаміку через послідовність та взаємозв'язок відеокадрів. Методологія монтажу включає комплексний підхід до композиційної організації відеоматеріалу. Журналісти мають забезпечити логічну послідовність

сюжетної лінії, досягти оптимального ритму розгортання наративу, врахувати емоційну динаміку та комунікативні особливості цільової аудиторії. Принципово важливим є баланс між інформативністю, драматургічною виразністю та часовими обмеженнями телевізійного формату. Технічні аспекти монтажу передбачають професійну роботу зі спеціалізованим програмним забезпеченням, що дозволяє здійснювати багаторівневу обробку відеоматеріалу. Журналісти мають володіти навичками колірної корекції, звукового мікшування, додавання графічних елементів, титрів, музичного супроводу. Технічна майстерність монтажу забезпечує високу якість та естетичну виразність телевізійного сюжету.

Робота з відеоматеріалом включає селекцію найбільш інформативних та емоційно виразних епізодів інтерв'ю, архівних матеріалів, додаткової відеохроніки. Журналісти мають критично оцінювати відзнятий контент, обирати фрагменти, що найбільш повно розкривають базову проблематику сюжету, демонструють експертні позиції, персональні наративи.

Звукова обробка є важливою складовою постпродакшну, що вимагає професійної роботи з аудіоматеріалом. Журналісти здійснюють мікшування різних аудіоджерел – мовлення героїв, закадрового коментаря, музичного супроводу, архівних аудіозаписів. Принципово важливим є досягнення оптимального балансу між різними аудіоскладовими, забезпечення чіткості та виразності звукової лінії.

Графічне оформлення телевізійного сюжету становить складний комунікативний інструмент, що посилює інформативність та емоційне навантаження матеріалу. Журналісти додають титри, інфографіку, анімаційні елементи, що допомагають глядачеві краще зрозуміти контекст, статистичні дані, складні соціальні процеси. Графічне оформлення має бути стриманим, естетичним, підпорядкованим основній комунікативній стратегії сюжету.

Важливим аспектом постпродакшну є фінальне редагування, що передбачає критичну оцінку змонтованого матеріалу. Журналісти аналізують логіку сюжету,

інформативність, емоційну динаміку, технічну якість відеоматеріалу. За необхідності здійснюють додаткову корекцію, перемонтаж, уточнення графічних та звукових елементів.

Підсумковий етап постпродакшну включає підготовку телевізійного сюжету до ефіру, узгодження технічних параметрів, перевірку відповідності форматним вимогам телевізійного каналу. Журналісти мають забезпечити високу технічну якість матеріалу, його повну готовність до трансляції.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

Зйомки відеосюжету про життя українських біженців у Східній Німеччині показали, наскільки складний і багатоетапний процес створення телевізійної програми. Усю роботу можна розділити на три ключові етапи: підготовку, безпосередньо відеозйомку та постпродакшн(монтаж і обробку).

Попередня підготовка включає в себе велику роботу, яка починається задовго до початку зйомок, до якої входить: розробка концепції – визначення теми, мети репортажу, цільової аудиторії, основних питань, які необхідно висвітлити; збір інформації про життя українських біженців у Східній Німеччині – пошук та інтерв'ю з біженцями, вивчення статистичних даних, контакт із громадськими організаціями, що працюють із біженцями, а також аналіз уже наявних матеріалів за темою; планування зйомок – складання графіка зйомок, визначення місць зйомки, пошук необхідних учасників та експертів для інтерв'ю, підготовка технічного забезпечення(камери, світло, звук); підготовка сценарію (або хоча б детального плану) – цей етап допомагає структурувати репортаж і переконатися, що всі необхідні моменти будуть висвітлені.

Етап зйомок передбачає:

1. прямі зйомки: запис відеоматеріалу в різних локаціях, інтерв'ю з біженцями та експертами;

2. робота з оператором і звукорежисером: координація дій знімальної групи, контроль якості зйомки та звуку;
3. збір додаткового матеріалу: фотографії, документи, архівні матеріали, які допоможуть розповісти історію більш повно.

Фінальна обробка або постпродакшн – це завершальний етап, що включає: монтаж відео – відбір і зіставлення знятого матеріалу, створення динамічного сюжету, що запам'ятовується; звукове оформлення – додавання музики, звукових ефектів, озвучування закадрового тексту; графічне оформлення – додавання титулів, текстових вставок, графіків, карт та інших візуальних елементів, які допомагають краще зрозуміти сюжет; корекція кольору та зображення – покращення якості відео, корекція освітлення та кольорової гами; остаточний контроль і перевірка – перевірка на наявність помилок і неточностей перед трансляцією.

На етапі попередньої підготовки підтвердилася необхідність ретельного планування та організації майбутнього контенту. Підготовлена заявка на сценарій визначала проблематику й цільову групу глядачів, короткий виклад змісту забезпечив послідовність викладу інформації, а деталізований план кадрів окреслив візуальний компонент репортажу. Ключове значення мало формування списку запитань для спілкування з учасниками, що забезпечило отримання насичених і емоційно виразних коментарів від героїв матеріалу.

Фаза зйомки продемонструвала можливість створення високоякісного телевізійного матеріалу з використанням непрофесійної техніки, якщо дотримуватися базових вимог до відео- та аудіозапису. Працюючи над цим матеріалом, ми зрозуміли, наскільки важливою є кожна деталь. Щоб отримати якісне відео, ми активно використовували мобільний телефон зі стабілізатором, а під час запису коментарів журналіста неоціненною була допомога асистента. Ми приділяли особливу увагу технічним аспектам зйомки, що дозволило досягти потрібного рівня зображення. Кожен кадр ретельно продумувався: ми обирали найкращі місця для зйомки та дбали про чистий звук, щоб нічого не заважало сприйняттю.

Фінальне опрацювання відео показало, що наш поступовий підхід до редагування був дуже ефективним. Ми почали з чорнового монтування в CapCut, потім доопрацьовували матеріал у Clipchamp, а вже звуком займалися в Adobe Audition. Саме такий послідовний процес дозволив нам створити цілісний медіапродукт з чіткою структурою та професійним виглядом. Важливим елементом стало і впровадження інформаційних написів, що допомогло об'єднати все в єдиний стиль і гармонійно поєднати усі звукові доріжки.

Ця робота, а саме відеосюжет тривалістю 3 хвилини 50 секунд, яскраво демонструє, що сучасна журналістика – це не тільки про талант, а й про вміння поєднувати творчість, технічні знання та комунікативні навички. Наш матеріал ефективно висвітлює важливу соціальну тему, вдало поєднуючи інформаційну складову з емоційним впливом, що, на нашу думку, є ключовим для залучення аудиторії. Особливо цінним є те, що матеріал було створено з дотриманням фахових телевізійних стандартів, попри обмеження в технічному забезпеченні. Досвід створення цього репортажу також підкреслює значущість адаптивності в журналістській роботі, здатності знаходити нестандартні рішення за умов технічних обмежень, вміння ефективно використовувати доступні засоби для досягнення професійного результату.

ВИСНОВКИ

Проведена підготовка кваліфікаційної роботи на тему «Телевізійний сюжет на соціально значущу тему: створення ефективного контенту про українських переселенців до Німеччини» дало змогу сформулювати низку теоретичних та практичних висновків щодо особливостей висвітлення теми біженців у сучасному медіапросторі та специфіки створення контенту для сучасного телебачення соціального спрямування.

У першому розділі «Теоретичні засади створення телевізійних сюжетів про українських переселенців» було комплексно досліджено теоретичну базу для подальшої практичної роботи. В ході роботи розглянуто основні правила висвітлення теми біженців на телебаченні, проаналізовано особливості створення телевізійних сюжетів на соціальну тематику в умовах війни (воєнного стану), також для подальшої реалізації практичної частини – підготовки відеосюжету «Українці в східній Німеччині: життя після втечі» було детально вивчено демографічний та соціально-економічний портрет українських біженців у Німеччині.

Завдяки ретельному аналізу праць українських науковців, всебічне дослідження теоретичних засад висвітлення теми біженців у телевізійних медіа засвідчило нагальну потребу суворого дотримання професійних стандартів та етичних принципів. Ця необхідність випливає з особливостей роботи з вкрай чутливою темою, котра вимагає від журналістів найвищої відповідальності та розуміння можливого впливу інформації на широку громадськість. Одним із найважливіших пунктів при підготовці телевізійних сюжетів про людей, які змушені були покинути свої домівки, – це правильне та вичерпне використання слів, а також відмова від кліше та образливих висловів, оскільки будь-яке відхилення від цього фундаментального принципу може призвести до формування упередженої громадської думки та дискримінації біженців, які і без того перебувають у вразливому становищі через вимушену зміну місця проживання та необхідність адаптації до нових соціально-культурних умов. Слід

пам'ятати, що термін "біженець" чітко визначений у Конвенції ООН про статус біженців від 28 липня 1951 року.

Цей документ залишається актуальним і на сьогодні, не втрачаючи своєї значущості з моменту представлення міжнародній спільноті. Конвенція визначає біженця як особу, котра «в силу обґрунтованих побоювань стати жертвою переслідувань з причин раси, віросповідання, національності, належності до певної соціальної групи чи політичних переконань, перебуває за межами країни свого громадянства і не може, або не бажає користуватися захистом цієї країни». Також, під це визначення підпадають особи без громадянства, які відчують аналогічний обґрунтований страх та перебувають за межами країни свого попереднього постійного проживання. Журналісти повинні ретельно розмежовувати поняття «біженець», «мігрант», «внутрішньо переміщена особа» та «шукач притулку». Некоректне вживання цих термінів призводить до спотворення сприйняття інформації аудиторією. Відповідно до рекомендацій міжнародних організацій, медіа-працівники зобов'язані використовувати юридично точні визначення статусу осіб, про яких йдеться у публікаціях, уникаючи узагальнень та спрощень.

Крім того, якісне висвітлення міграційних процесів безпосередньо пов'язане із забезпеченням балансу думок. Необхідно надавати слово не тільки представникам влади та експертів, а й самим біженцям, даючи їм змогу розповісти свої історії, поділитися своїми труднощами та надіями, тому що це принципово важливо для формування об'єктивного розуміння ситуації та запобігання поширенню однобокої, викривленої інформації. Особливу увагу слід приділяти захисту приватного життя та гідності героїв сюжетів, не можна забувати, що за кожною статистикою стоять реальні люди, які переживають складні та травмуючі події. Публікація особистих даних або використання зображень без згоди може завдати додаткового болю і погіршити їхнє і без того важке становище.

Вивчення особливостей створення телевізійних сюжетів на соціальну тематику в умовах воєнного конфлікту засвідчило існування складного балансу між правом громадськості на інформацію та необхідністю забезпечення безпеки. Журналісти, які працюють у таких умовах, стикаються з етичними дилемами, що вимагають зваженого підходу, бо з одного боку, суспільство потребує об'єктивної інформації про те, що відбувається, з іншого боку, поширення певних даних може поставити під загрозу життя і безпеку біженців, а також і самих журналістів. Тому вибір інформації для публікації має бути максимально обережним і відповідальним, з пріоритетом захисту людей, які опинилися у важкій ситуації. Важливо також враховувати психологічний стан аудиторії та прагнення забезпечити емоційний комфорт глядачів. Необхідно уникати сенсаційних заголовків і зображень, які можуть викликати шок або відторгнення, інформація має бути подана в доступній і зрозумілій формі, без надмірного акценту на негативних моментах. Однак, об'єктивність і правдивість інформації залишаються пріоритетом, навіть якщо це зачіпає складні та неприємні аспекти. Особливе значення має демонстрація шляхів соціальної адаптації біженців, а також прикладів взаємодопомоги та єдності в суспільстві, що формує позитивний образ міграційних процесів і сприяє подоланню ксенофобії.

Комплексне дослідження демографічного та соціально-економічного портрета українських біженців у Німеччині, проведене в рамках цього проєкту, виявило низку цікавих особливостей:

- серед мігрантів переважають жінки та діти, що свідчить про високий ступінь уразливості цієї групи населення;
- українські біженці володіють високим рівнем освіти, що дає їм певні переваги в процесі інтеграції в німецьке суспільство;
- активна участь у різноманітних інтеграційних програмах, пропонованих німецьким урядом і громадськими організаціями, також підтверджує прагнення українців до активної адаптації.

Другий розділ роботи був присвячений створенню телевізійного сюжету «Українці в Східній Німеччині: життя після втечі», в якому було органічно поєднано теоретичний та практичний складники дослідження. У процесі виконання цієї частини роботи було детально вивчено та послідовно реалізовано всі ключові етапи телевізійного виробництва. На підготовчому етапі створили сценарну заявку, розробили детальний синопсис, сформували виважений перелік запитань для інтерв'ю та підготували попередню розкадровку, що допомогло максимально точно спланувати майбутній відеоматеріал. Виробничий етап включав безпосередню організацію знімального процесу, проведення змістовних інтерв'ю з героями сюжету, а також збір різноманітного візуального матеріалу, що документує реальні умови життя українських біженців у Східній Німеччині. Завершальний етап постпродакшну охоплював монтаж відзнятого матеріалу, його озвучення та музичне оформлення, додавання необхідних графічних елементів, а також фінальну корекцію та підготовку до трансляції. Такий комплексний підхід дозволив не лише теоретично дослідити методологію створення телевізійних сюжетів на соціально значущі теми, але й практично втілити отримані знання у конкретному журналістському продукті, що збагатило дослідження цінним емпіричним досвідом.

Сюжет було розроблено з урахуванням усіх вищезазначених принципів і рекомендацій. Результати засвідчили, що при дотриманні професійних стандартів та етичних норм можливо створити об'єктивний та емоційно-чутливий сюжет про життя біженців, що сприятиме розвитку толерантності та порозуміння в суспільстві.

Таким чином, кваліфікаційна робота має теоретичне та практичне значення для створення телесюжетів соціального спрямування. Отримані результати можуть бути використані як у наукових дослідженнях проблематики висвітлення міграційних процесів у медіа, так і в практичній журналістській діяльності, спрямованій на створення соціально-орієнтованого контенту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Mediendienst Integration URL: <https://mediendienst-integration.de/migration/flucht-asyl/ukrainische-fluechtlinge.html>
2. Акоюн К. А. Медіаєтика воєнного часу: військова журналістика в українсько-російській війні. Functioning of the ukrainian media during martial law in ukraine scientific monograph. 2023. С. 5–18
3. Бальцерт С. Журналістська етика: Що робити, якщо на фото показано насильство і смерть. Deutsche Welle, перек. Інститут масової інформації. 02.07. 2013. URL: <http://imi.org.ua/journalisticstandards/41184-jurnalistskaya-etika-chto-delat-esli-na-foto-pokazanyi-nasilie-i-smert.html>
4. Висвітлення питань міграції. Посібник для журналістів. Міжнародний центр із розвитку міграційної політики, Відень, 2020. 193 с
5. Голуб О. П. Медіакомпас: путівник професійного журналіста. Практичний посібник / Інститут масової інформації. К.: ТОВ “Софія-А”, 2016. 184 с.
6. Дворянин Парасковія. Новини на регіональному телебаченні: навч. посібник.. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 262 с
7. Журналістика в умовах конфлікту: передовий досвід та рекомендації: Посібник рекомендацій для працівників ЗМІ. - К.: «Компанія ВАІТЕ», 2016. - 118 с.
8. Журналістика і війна: Навч. посібник. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 414 с.
9. Закон України «Про телебачення та радіомовлення» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12#Text>
- 10.Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: Підручник. 3-тє вид. Львів: ПАІС, 2008. 276 с.
- 11.Катеринич П. В. Соціальна відповідальність журналістики в умовах інформаційної війни. URL: <http://surl.li/hzrkk>
- 12.Климанська Л. Медіа-імідж соціальної проблеми / Л. Д. Климанська // Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства. – Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2009. – Вип. 15. – 650 с.

13. Конвенція про статус біженців 1951 року URL:
https://www.unhcr.org/ua/sites/ua/files/legacy-pdf/UNHCR70_Key_Messaging_ukr.pdf
14. Лісневська А. Мистецтво телевізійного репортажу : навч.-метод. посіб. для студ. з напрямку підготовки «Кіно- , телемистецтво» та «Тележурналістика»; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. 190 с
15. Лівін М. Сторітелінг для очей вух і серця. К.: Наш формат, 2020. 184 с
16. Лісневська А. Л. Створення професійно-моделюючого середовища як педагогічна умова формування професійного мислення майбутніх телерепортерів / А. Л. Лісневська // Вісн. Луган. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка : Педагогічні науки. – 2010. – № 6 (193). – С. 61 – 66.
17. Мельничук Ю. Г., Пірожков Є. І. ВПО, біженці, мігранти: нова реальність українців у рецепції ЗМІ (регіональний аспект на прикладі медій Чернівців). Українські та світові медіа під час повномасштабного вторгнення РФ: нові вимоги та виклики: матеріали І Всеукраїнської науково-практичної конференції для молодих учених. Вінниця, 2023. С. 77-80.
18. Михайлин І. Л. Основи журналістики. Підручник. 5-те вид. перероб. та доп.– К.: Центр учбової літератури, 2011 – 496 с
19. Мой Д., Ордольфф М. Телевізійна журналістика: Практична журналістика, том 62 / За загал. ред. В. Ф. Іванова; Пер. з нім. В. Климченка. — Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2019. — 234 с.
20. Недопитанський М. Тележурналістика: досвід, проблеми, стратегії : навч. посіб. / М. Недопитанський. – Київ : ДП Газетно-журнальне вид-во М-ва культури і туризму України, 2009. – 144 с.
21. Олтаржевський Д. О. Соціальна реклама: навчальний посібник. Київ: Центр вільної преси, 2016, 120 с.
22. Освітні практики із запобігання інфодемії, або Як не ізолюватися від правди. Навчальний посібник. К.: АУП, Інтерньюз-Україна, ЦВП, 2020. 68 с.

23. Основи телевізійної журналістики [Текст] : навчальний посібник / О. М. Костюченко. – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2016. – 218 с.
24. Основи тележурналістики : курс лекцій [авт. та укл. Холод О.; автори: Дмитровський З., Шаповал Ю. – К. : КиМУ, 2012. – 121 с.
25. Посібник з журналістської етики / [Куликов А., Кузьменко Л., Дворовий М., Дуцик Д., Куш Л.]. — К. : Комісія з журналістської етики, 2023. — 129 с
26. Почепцов Г. Сенси і війни. Україна і Росія в інформаційній і смисловій війні. Київ : Вид-во Києво-Могилянська академія, 2016. 312 с
27. Редакційні настанови Бі-Бі-Сі [Електронний ресурс]. – URL: http://journalib.univ.kiev.ua/BBC_Guidelines_Ukr.pdf
28. Соколова К. «Журналістська емпатія» як головний сугестивний механізм журналістики співучасті. Освіта регіону освіта регіону. Політологія. Психологія. Комунікації. 2015. № 3-4 (40-41). С. 75-80.
29. Соломін Євген. Телевізійні новини. Луганський досвід : Монографія. Ужгород: ФОП Береза А. Е., 2015. 209 с.
30. Стаття «Geflüchtete aus der Ukraine: Knapp die Hälfte beabsichtigt längerfristig in Deutschland zu bleiben» URL: <https://www.bib.bund.de/DE/Presse/Mitteilungen/2023/2023-07-12-Gefluechtete-aus-der-Ukraine-Knapp-die-Haelfte-beabsichtigt-laengerfristig-in-Deutschland-zu-bleiben.html>
31. Стаття «Geflüchtete Ukrainer brauchen eine Zukunft in Deutschland» URL: <https://www.morgenpost.de/politik/article239248269/ukraine-fluechtlinge-deutschland-perspektive-bildung-sicherheit.html>
32. Стаття «Ihr wolltet doch den Krieg – Wenn deutsche Schüler ukrainische Flüchtlinge mobben» URL: <https://www.welt.de/politik/deutschland/plus242731499/Fluechtlinge-Ihr-wolltet-doch-den-Krieg-Wenn-deutsche-Schueler-Ukrainer-mobben.html>

- 33.Стаття «Jeder fünfte Ukrainer hat bereits Arbeit» URL:
<https://www.bild.de/politik/inland/politik-inland/kriegsfluechtlinge-in-deutschland-jeder-fuenfte-ukrainer-hat-bereits-arbeit-84685990.bild.html>
- 34.Стаття «So viele ukrainische Flüchtlinge leben derzeit in Niedersachsen» URL:
<https://www.noz.de/deutschland-welt/ukraine-krieg/artikel/so-viele-ukraine-fluechtlinge-leben-ende-2023-in-deutschland-46181702>
- 35.Стаття «Заходи освітньої політики для інтеграції біженців з України» URL:
<https://www.ifo.de/publikationen/2022/aufsatz-zeitschrift/bildungspolitische-massnahmen-zur-integration-der>
- 36.Сташен Б. Мобільна журналістика: практичний посібник. К.: Центр вільної преси, 2021. 260 с.
- 37.Стівенс М. Виробництво новин: телебачення, радіо, Інтернет / Пер. з англ. Н. Єгоровець. К : Вид. дім “КиєвоМогилянська академія”, 2008. 407 с
- 38.Телевізійна журналістика: теорія і практика: Підручник – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. — 240 с - Бібліогр: с. 235-239.
- 39.Телерадіожурналістика: стандарти, методи, технології (за матеріалами медіаплатформи «Campus Radio Ukraine / Студент-TV»): навчальний посібник / ред.-упоряд., загаль. ред. Гоян В.В., Гоян О.Я. – Київ : Інститут журналістики, 2020. – 192 с. ISBN 978-966-01-6061-3
- 40.Топчій А. Висвітлення в засобах масової інформації проблеми торгівлі людьми : посіб. для журналістів / А. Топчій, Т. Шевченко. – К. : Інтертехнологія, 2007. – 160 с
- 41.Україна Висвітлення конфлікту. Практичний посібник для журналістів URL:
https://www.thomsonfoundation.org/media/33402/ukraine-1203bleed_ukr_preview.pdf
- 42.Українська військова журналістики (XIX-го — початку XX століття): Навчальний посібник / Позняков О.П. Київ, ВІКНУ 2023р. – 159 с.

43. Федорів Т. В. Випуск теленовин: головні інструменти верстки / [Електронний ресурс] / Т. В. Федорів. – URL: <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1259>.
44. Фіхтеліус Ерік. Десять заповідей журналістики. – Стокгольм, 1999.
45. Як викладати журналістику конфлікту. Посібник для викладачів факультетів журналістики. К.: ГО «Український інститут медіа та комунікації», 2019. 112 с.
46. Як висвітлювати конфліктно вразливі групи населення. Інститут масової інформації. URL: <https://imi.org.ua/advice/yak-visvitlyuvati-konfliktno-vrazlivy-grupi-naselennya-infografika-i2375>
47. Яновський М. Механізми психологічного впливу кінематографічного відеоряду на глядача : автореф. канд. психол. наук : спец. 19.00.01 «Загальна психологія. Історія психології» / Яновський Михайло Іванович. – Х., 2005. – 20 с.

ДОДАТКИ

Додаток А. Сценарна заявка

СЦЕНАРНА ЗАЯВКА

Назва: Українці в Східній Німеччині: життя після втечі

Автор: Любарська Ірина

Жанр: тематичний проблемний репортаж зі стендапом

Логлайн: Після початку жорстокої війни в Україні тисячі людей були змушені покинути свої домівки та шукати притулку в інших країнах. Східна Німеччина стала одним із найбільших притулків для українських біженців. Цей репортаж розповідає про життя українців, які знайшли нове життя у Східній Німеччині. Глядачі бачать, як живуть біженці, з якими труднощами вони стикаються, і як їм допомагає німецьке суспільство та держава. Репортаж включає коментарі українських біженців та звернення Міністра внутрішніх справ Німеччини про період початку повномасштабного вторгнення в Україну. Це емоційний та інформаційний репортаж, який дасть глядачам чітке уявлення про життя українських біженців у Східній Німеччині.

Герой: українські біженці(3), Міністр внутрішніх справ німеччини(звернення)

Цільова аудиторія: Широке коло глядачів, які цікавляться темою життя українських біженців у Східній Німеччині.

Локації: м. Гера: головна площа міста, соціальний гуртожиток(де розмішують(ли) укр. біженців, Тафель(соціальний магазин продуктів харчування), вулиці міста.

Хронометраж: 3 хвилини 50 секунд.

Обладнання: телефон, програма відеомонтажу.

Додаток Б. Синопис

СИНОПСИС

1 фраза: Відео розпочинається зі стендапу авторки на тлі ратуші на центральній вулиці Zorge Markt міста Гера. Вона коротко описує масштаби вимушеної міграції українців, спричиненої повномасштабним вторгненням рф в Україну(війною).

2 фраза: коментар Артема Горошко(біженець з м.Маріуполь) про шлях до східної Німеччини (в Hofsienpark, м.Гера) + UGC-контент.

3 фраза: на ЗТ авторка коментує динаміку міграції українців до Східної Німеччини протягом 2022-2024 років, на кадрах міста Гера.

4 фраза: коментар Тетяни Павловської(біженка з смт Велика Лепетиха, Херсонська обл.) про причину вибору саме східної Німеччини для міграції.

5 фраза: ЗТ журналіста про умови, які пропонуються біженцям у Східній Німеччині. Кадри ДЦ, НЗ5, соціального гуртожитку, магазину Табель. UGC-контент.

6 фраза: стендап авторки матеріалу про ДЦ, послуги, які він надає та допомогу в пошуку квартири.

7 фраза: ЗТ про надані умови проживання українцям, видачі квартири(без меблів), виділення додаткових коштів на облаштування оселі.

8 фраза: Ненсі Фезер, звернення міністру внутрішніх справ до українців про допомогу в пошуку квартири, задоволення потреб в їжі, одязі.

9 фраза: ЗТ журналістки та коментар Карини Чумак (біженка з смт Велика Лепетиха, Херсонська обл.) про складність вивчення німецької мови та адаптації до німецької системи освіти

10 фраза: ЗТ журналіста про участь українців в соц. житті. Розповідь про участь в культурних заходах, зборах, мітингах та акціях підтримки.

11 фраза: стендап авторки матеріалу на тлі ратуші в місті Гера. Він підсумовує основні моменти, робить акцент на стійкості та прагненні українців до інтеграції.

Додаток В. Список питань для інтерв'ю

ПИТАННЯ ДЛЯ ІНТЕРВ'Ю З БІЖЕНЦЯМИ З УКРАЇНИ:

Герої

1. Карина Чумак 16 років Херсонська обл., смт Велика Лепетіха
2. Тетяна Павловська 47 років Херсонська обл., смт Велика Лепетіха
3. Артем Горошко 19 років м.Маріуполь

1. З яких регіонів України приїхали біженці?

- Звідки Ви і що змусило Вас залишити свій дім?
- Яким було Ваше життя до повномасштабного вторгнення?

2. Коли приїхали біженці?

- Коли Ви приїхали до Східної Німеччини?
- Наскільки складним був Ваш шлях до Європи?

3. Чому саме Східна Німеччина?

- Чому Ви вирішили приїхати саме до Східної Німеччини?
- Що Ви знали про Східну Німеччину до приїзду сюди?
- Чи виправдалися Ваші очікування?

4. Життя біженців у Східній Німеччині:

Житло:

- Як у Вас наразі умови проживання і чи задоволені Ви ними?
- З якими проблемами Ви стикаєтеся у побуті?

Робота:

- Чи працевлаштовані Ви зараз в Німеччині і яку роботу Ви виконуєте?
- Чи складно було Вам знайти роботу?
- Чи задоволені Ви своєю роботою?

Навчання:

- Чи відвідують Ваші діти школу?
- Як їм дається адаптація до німецької системи освіти?
- Чи задоволені Ви якістю шкільної освіти дітей в Німеччині?
- З якими проблемами Ви стикаєтеся у навчанні?

Медичне обслуговування:

- Чи легко Вам було отримати доступ до медичних послуг в Німеччині?
- Чи задоволені Ви якістю медичного обслуговування?

Соціальне життя:

- Чи легко ідуть на контакт місцеві жителі?
- Чи можете Ви згадати приклади конкретної допомоги від місцевих жителів?
- Чи зрозуміла Вам німецька культура? Які заклади культури відвідуєте?

Додаткові питання:

- Що б Ви хотіли сказати людям, які зараз живуть в Україні?
- Що б Ви хотіли сказати українцям, які наразі перебувають у Німеччині?

Додаток Г. Розкадровка

№	Крупність плану в кадрі	Відеоряд	Аудіоряд
1 епізод			
1	СП	Опис масштабів вимушеної міграції українців, спричиненої повномасштабним вторгненням рф в Україну	лайв
2 епізод			
2	ЗП	Архівне відео Артема Горошко з польського кордону(UGC-контент)	лайв
3	СП	Коментар Артема Горошко(біженець з м.Маріуполь) про шлях до східної Німеччини	лайв
3 епізод			
4	ЗП	Розповідь авторки матеріалу про динаміку міграції українців до Східної Німеччини протягом 2022-2024 років	Запис аудіо
5	Запис екрану	Запис екрану сайту NOZ з новиною про міграцію українців з початку повномасштабного вторгнення	Запис аудіо
4 епізод			

6	СП	Коментар Тетяни Павловської(біженка з смт Велика Лепетиха, Херсонська обл.) про вибір Східної Німеччини для міграції	лайв
5 епізод			
7	ЗП	Табличка соціального гуртожитку, в якому розміщують українських біженців	Запис аудіо
8	ДП	Будівля гуртожитку, в якому розміщують українських біженців	Запис аудіо
9	Панорамне відео	Ігрова кімнати соціального гуртожитку	Запис аудіо
10	ЗП	Кімната, надана українському біженцю в соціальному гуртожитку.	Запис аудіо
11	СП	Держ. установа НЗ5(установа з надання адмін. послуг)	Запис аудіо
12	КП	Табличка магазину Тафель	Запис аудіо
13	ЗП	Українські біженці отримують продуктові пакунки в магазині Тафель	Запис аудіо
6 епізод			
14	Панорама	Панорама міста Гера та розповідь про обов'язкову	Запис аудіо + лайв

		реєстрацію в ДЦ	
15	СП	Стендап журналіста на фоні ДЦ та розповідь про центр зайнятості та послуги, які він надає	лайв
16	КП	Розповідь про центр зайнятості та послуги, які він надає на фоні таблички з написом установи та людей, які прийшли до неї.	лайв
7 епізод			
17	ДП	Розповідь про надані умови проживання українцям. Кадр будинку, в якому видають квартири громадянам України	Запис аудіо
18	КП	Розповідь про надані умови проживання українцям. Кадр будинку, в якому видають квартири громадянам України	Запис аудіо
19	СП	Розповідь про надані умови проживання українцям. В кадрі Артем Горошко розповідає про квартиру, яку він отримав.	Запис аудіо
20	ЗП	На фоні кімнат квартири Артема та його дівчини розповідь про виділення	Запис аудіо

		додаткових коштів на облаштування квартири	
21	ЗП	На фоні кімнат квартири Арема та його дівчини розповідь про виділення додаткових коштів на облаштування квартири	Запис аудіо
22	СП	В кадрі Артем Горошко розповідає про видачу квартири без меблів, показує, що машинку купував, а все інше у ванній кімнаті було.	Запис аудіо
23	ДП	Кадр будинку Артема і ЗТ авторки матеріалу про виділення додаткових коштів на облаштування квартири мембями	Запис аудіо
8 епізод			
24	СП	Звернення Ненсі Фезер до українців про допомогу в пошуку місця проживання і задоволення потреб в їжі та одязі.	Запис аудіо
25	КП	На фоні прапорів на будівлі університету Гері, звернення Ненсі Фезер про допомогу в пошуку місця проживання і задоволення	Запис аудіо

		потреб в їжі та одязі.	
9 епізод			
26	ЗП	ЗТ авторки про вивчення німецької мови для подальшої інтеграції в німецьке суспільство на фоні Університету Гери в Німеччині	Запис аудіо
27	ЗП	ЗТ авторки про вивчення німецької мови для подальшої інтеграції в німецьке суспільство на фоні Otto dix passage	Запис аудіо
28	КП	ЗТ авторки про вивчення німецької мови для подальшої інтеграції в німецьке суспільство на фоні фонтану на центральній площі міста Гера біля ратуші на вулиці Зоге Маркт	Запис аудіо
29	СП	Коментар Карини Чумак про адаптацію до німецької системи освіти	лайв
10 епізод			
30	ЗП	UGC-контент з концерту в м.Гера	Запис аудіо
31	ЗП	UGC-контент з концерту м.Гера	Запис аудіо

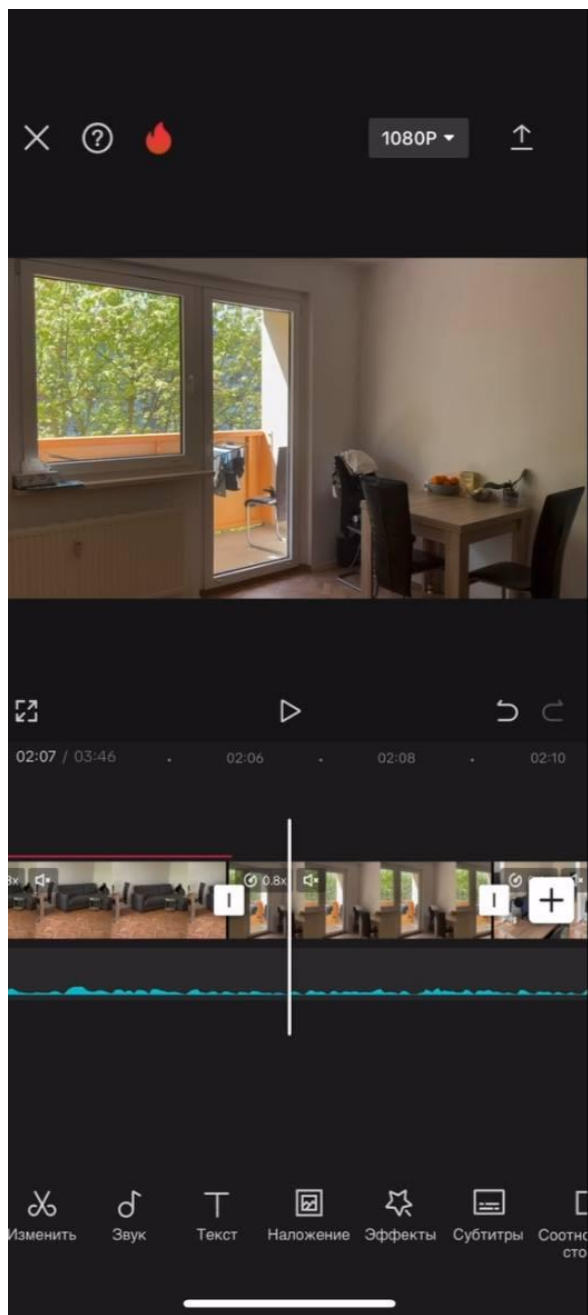
32	КП(деталь)	UGC-контент фото з 24.02.2023 р. акції підтримки України	Запис аудіо
33	КП(деталь)	UGC-контент фото з 24.02.2023 р. акції підтримки України	Запис аудіо
34	ЗП	UGC-контент збори допомоги для українських захисників	Запис аудіо
35	ЗП	UGC-контент збори допомоги для українських захисників	Запис аудіо
36	ЗП	UGC-контент фото звіт від захисників про отримання передачі від українців з м.Гера	Запис аудіо
37	ЗП	UGC-контент фото українських жінок з дня вишиванки 2023 рік	Запис аудіо
38	ДП	UGC-контент фото з 24.02.2024 р. акція підтримки України	Запис аудіо
39	ЗП	UGC-контент фото з 24.02.2023 р. акція підтримки України	Запис аудіо
40	ЗП	UGC-контент фото українських жінок з дня вишиванки 2023 рік	Запис аудіо
41	ЗП	UGC-контент відео з	Запис аудіо

		24.02.2023 р. акція підтримки України	
11 епізод			
42	СП	Стендап авторки матеріалу на тлі ратуші в місті Гера. Він підсумовує основні моменти, робить акцент на стійкості та прагненні українців до інтеграції	лайв

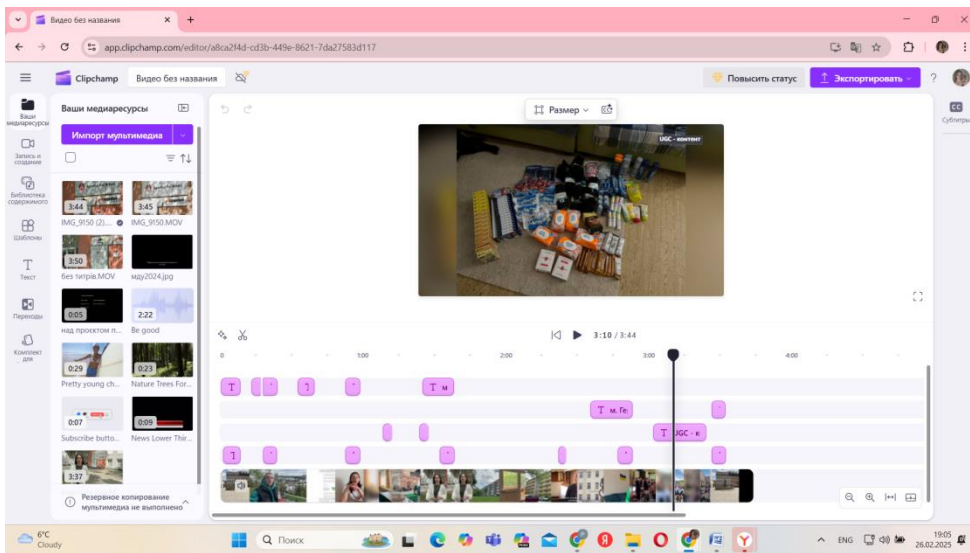
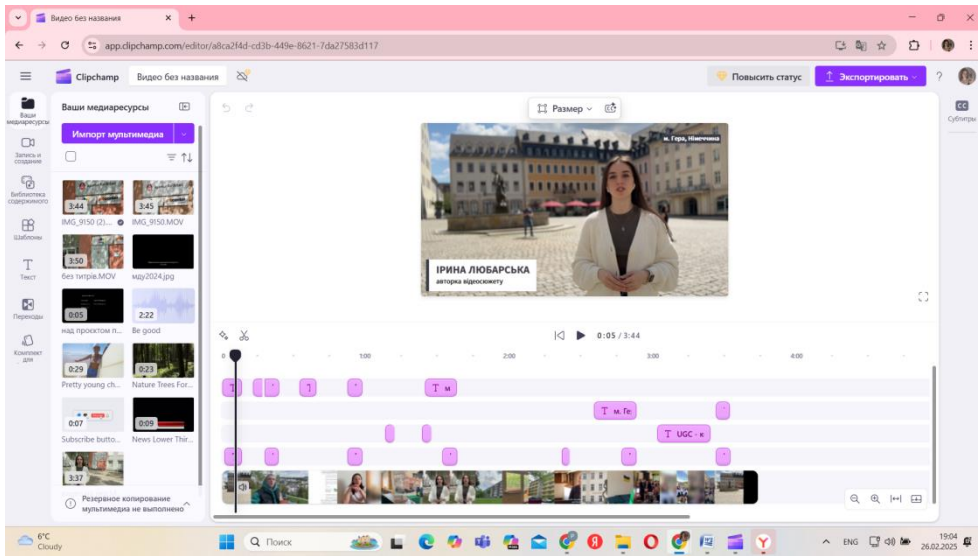
Додаток Д. Монтажний план

00:00 - 00:13	Стендап авторки на тлі ратуші на центральній вулиці міста Zorge Markt.
00:13-00:32	Коментар біженця про шлях до Німеччини: АРТЕМ ГОРОШКО біженець з м. Маріуполь
00:32-00:51	ЗТ журналіста про динаміку міграції українців до Східної Німеччини протягом 2022-2024 років на кадрах міста Гера.
00:51 – 01:02	Коментар біженки про вибір регіону у Німеччині: ТЕТЯНА ПАВЛОВСЬКА біженка з смт Велика Лепетиха, Херсонська обл.
01:02- 01:31	ЗТ журналіста про умови, які пропонуються біженцям у Східній Німеччині. Кадри ДЦ, НЗ5, соціальний гуртожиток, Тафель
01:31-01:55	Стендап журналіста біля будівлі соц.служби про ДЦ + ЗТ на лайву з місця
01:55- 02:21	ЗТ журналіста про житло: де живуть біженці, які умови їм пропонуються. UGC(архів героїв)
02:21- 02:34	КОМЕНТАР посадовця НЕНСІ ФЕЗЕР Міністр внутрішніх справ Німеччини
02:35-03:01	КОМЕНТАР біженки про навчання: як діти біженців адаптуються до німецької системи освіти. КАРИНА ЧУМАК біженка з смт Велика Лепетиха, Херсонська обл.
03:02-03:30	ЗТ журналіста про соціальне життя(спілкування між собою) кадри UGC 24 лютого і т.д
03:30-03:36	Стендап авторки матеріалу на тлі ратуші в місті Гера, який підсумовує основні моменти, робить акцент на стійкості та прагненні українців до інтеграції.
03:36-03:50	Титри

Додаток Е. Монтаж відеосюжету за допомогою застосунку CupCut

Додаток Є. Професійне оформлення сюжету за допомогою застосунку Clipchamp

Доляток Ж. Текст закадрового озвучення

Вступ:

Стендап авторки на тлі ратуші на центральній вулиці міста Zorge Markt:

ІРИНА ЛЮБАРСКА

авторка сюжету

1. Відеоряд на 3Т Кадри, що демонструють життя українських біженців у Східній Німеччині: їхні домівки, роботу, навчання, дозвілля. Масштаби вимушеної міграції українців, спричиненої повномасштабним вторгненням РФ в Україну (війною).

ЗТ: Повномасштабне вторгнення Росії в Україну спричинило одну з найгостріших гуманітарних криз в Європі з часів Другої світової війни. Мільйони українців були змушені залишити свої домівки та шукати притулку в інших країнах.

2. Коментар біженців про шлях до Німеччини:

АРТЕМ ГОРОШКО

біженець з м. Маріуполь

3. ЗТ журналіста про динаміку міграції українців до Східної Німеччини протягом 2022-2024 років. На кадрах міста Гера.

ЗТ: Східна Німеччина стала одним із регіонів, що прийняв найбільшу кількість українських біженців. За даними Федерального відомства у справах міграції та біженців станом на кінець грудня 2023 року в Німеччині було зареєстровано 1,132 млн громадян України, з яких близько 400 000 проживають у Східній Німеччині.

4. Коментар біженців про вибір регіону у Німеччині:

ТЕТЯНА ПАВЛОВСЬКА

біженка з смт Велика Делетиха, Херсонська обл.

5. ЗТ журналіста про умови, які пропонуються біженцям у Східній Німеччині. Кадри ДЦ, НЗЗ, соціальний гуртожиток

ЗТ: Українських громадян, які шукають притулку в Гері, тимчасово розміщують в гуртожитку. Після прибуття їх реєструють та вони отримують соціальне забезпечення, яке покриває базові потреби, такі як харчування та проживання, а також базове медичне страхування.

Також українці мають право зареєструватися в тафелі. Тафель - це харчовий банк, який надає продукти харчування соціально незахищеним та нужденним людям і сім'ям.

Протягом трьох місяців з моменту реєстрації в соціалі українці зобов'язані зареєструватися в Дюббантрі.

6. Стендап журналіста біля будівлі соц. служби про складнощі отримання допомоги + ЗТ на кадрах документів і відео сюжетів німецьких телеканалів

Після реєстрації в центрі зайнятості українці можуть самостійно шукати квартиру. Вона повинна мати достатньо місця для всіх членів сім'ї. Оренду, воду та опалення сплачує центр зайнятості.

Однак важливо зазначити, що надана квартира зазвичай абсолютно пуста. Це означає, що в ній немає жодних меблів, окрім облаштованої ванної кімнати. Центр зайнятості випіляє додаткові кошти на облаштування: покупки меблів, побутової техніки та інших необхідних речей.

7. Коментар посадовця.
ПЕРЕБИТИ ЛОГО/

Вивчення німецької мови є ключовим фактором для успішної інтеграції українців. Навіть школярам, які зазвичай легше адаптуються до нового середовища, важко дається вивчення німецької мови.

8. КОМЕНТАР біженки про навчання: як діти біженців адаптуються до німецької системи освіти.

КАРИНА ЧУМАК
біженка з смт Велика Лепетиха, Херсонська обл.

9. ЗТ журналіста про соціальне життя(спілкування між собою)кадри UGC 24 лютого і т.д

Українці беруть участь у численних концертах, фестивалях, виставках та інших культурних заходах, організовують збори донатів на українську армію та відправляють допомогу українським захисникам.

Заходи організовуються як українськими громадами, так і німецькими організаціями. Регулярно проводять мітинги, демонстрації та інші акції, щоб висловити свою підтримку Україні та закликати до припинення війни.

10. Коментар біженки Що б Ви хотіли сказати людям, які зараз живуть в Україні? Що б Ви хотіли сказати українцям, які наразі перебувають у Німеччині?

КАРИНА ЧУМАК
біженка з смт Велика Лепетиха, Херсонська обл.

11. Стендап журналіста на тлі будівлі німецької установи з українською символікою.

Стендап: Незважаючи на складні обставини, українці намагаються налагодити своє життя. Діти ходять до шкіл, дорослі шукають роботу, а всі разом – навчаються жити в новому середовищі.

Загальний хронометраж:

- 2-3 хв

Цільова аудиторія:

- Широке коло глядачів, які цікавляться темою життя українських біженців у Східній Німеччині.

Додаток 3. Робота зі звуком у Adobe Audition

